

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF NATURAL SCIENCES AND MATHEMATICS

STUDIJSKI PROGRAM HEMIJA

TREĆI CIKLUS STUDIJA – DOKTORSKE STUDIJE

Naziv predmeta	Uvod u scijentometriju, modele naučne publicistike i indeksne servise			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
DHEM23UUS	izborni	I, II, III ili IV	5+0	10
Nastavnik	doc. dr Siniša Subotić			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
nema	/

Ciljevi izučavanja predmeta
Cilj ovog predmeta jeste da pruži pregled glavnih principa i praksi koji se odnose na mjerenje i evaluaciju naučnog učinka i akademskog uticaja, uključujući „tradicionalnu“ scientometrijsku analizu citata u akademskoj literaturi, kao i najnovije pokušaje mjerenja naučnog učinka putem onlajn platformi i aktivnosti na društvenim mrežama (tzv. „altmetrici“). Nadalje, predmet će studentima pružiti uvid u glavne servise koji se koriste za indeksiranje i evaluaciju naučnih časopisa, članaka i drugih akademskih aktera i entiteta. Konačno, studenti će moći da se upoznaju sa najčešćim modelima publikovanja naučnih časopisa, uključujući i njihove „neetičke“ forme (tj. „predatorsko“ objavljivanje).

Ishodi učenja (stečena znanja)
<ul style="list-style-type: none">• Studenti su upoznati sa glavnim svrhama, principima, zakonima i oblastima vezanim za naučno mjerenje i ocjenjivanje akademske uticajnosti (uz primarni fokus na oblast scientometrije).• Studenti razumiju i mogu kritički procijeniti upotrebu i zloupotrebu uobičajenih citatnih pokazatelja, metrike upotrebe i altmetriksa na svim komparativnim nivoima, tj. između autora, članaka, časopisa, institucija, različitih naučnih oblasti itd.• Studenti su upoznati i razumiju razlike između baza naučnih časopisa, indeksa, izvještaja i rangiranja iz kojih stoje različite kompanije i mogu donositi informisane odluke o vrijednosti, svrsi i uobičajenim zloupotrebama takvih servisa prilikom donošenja vlastitih odluka o svojoj akademskoj karijeri (npr. odabir časopisa u koji će poslati rukopis).• Studenti su upoznati sa prednostima i nedostacima različitih modela izdavaštva naučnih časopisa.• Studenti mogu prepoznati karakteristike „predatorskih“ i na druge načine neetičkih izdavačkih modaliteta i praksi i mogu donijeti informisane odluke u pokušaju da ih izbjegnu.

Sadržaj predmeta
<ol style="list-style-type: none">1. Istorija, razvoj i svrha naučnih disciplina koje se odnose na kvantitativne aspekte naučne i informacijske razmjene<ul style="list-style-type: none">• Scijentometrija• Bibliometrija• Infometrije• Bebometrija• Altmetrija2. Citati kao pokazatelji naučnog učinka<ul style="list-style-type: none">• Izvori• Zakoni i trendovi• Metrike i derivati (imapkt faktor, <i>h</i>-indeks itd.)• Analize, razlike između naučnih oblasti i normalizacija3. Pokazatelji upotrebe i altmetriksi4. Baze naučnih časopisa, indeksiranje i rangiranje<ul style="list-style-type: none">• WoS• Scopus• Google Scholar• Naučni indeksi (SCI-E, SSCI, A & HCI, CPCI, ESCI itd.)

- JCR i SJR
 - Globalne i regionalne prakse rangiranja članaka, časopisa, istraživača, institucija i zemalja
5. Modeli izdavaštva naučnih časopisa
- Pretplatni model
 - Modeli otvorenog pristupa (zlatni, platinasti, zeleni itd.)
6. Neetičko objavljivanje i naučno nedolično postupanje
- „Predatorski“ časopisi i izdavači
 - „Lažni“ i „preoteti“ časopisi
 - Zloupotreba i korupcija u recenzentskom procesu
 - Potencijalno nelegitimna metrika i časopisni servisi
 - Retrakcije

Metode nastave i savladavanje gradiva

Predavanja. Konsultativna nastava. Tutorijali za upotrebu onlajn časopisnih servisa i alati.

Knjige i drugi nastavni materijal

Beall, J. (2012). Predatory publishers are corrupting open access. *Nature News*, 489(7415), 179.

Beall, J. (2016). Essential information about predatory publishers and journals. *International Higher Education*, 86, 2-3.

Cobey, K. D., Lalu, M. M., Skidmore, B., Ahmadzai, N., Grudniewicz, A., & Moher, D. (2018). What is a predatory journal? A scoping review. *F1000Research*, 7, 1-29. <https://doi.org/10.12688/f1000research.15256.2>

Dadkhah, M., Maliszewski, T., & Jazi, M. D. (2016). Characteristics of hijacked journals and predatory publishers: Our observations in the academic world. *Trends in Pharmacological Sciences*, 37(6), 415-418.

De Bellis, N. (2009). *Bibliometrics and citation analysis: From the science citation index to cybermetrics*. Scarecrow Press.

Gingras, Y. (2016). *Bibliometrics and research evaluation: Uses and abuses*. MIT Press.

Laine, C., & Winker, M. A. (2017). Identifying predatory or pseudo-journals. *Biochemia Medica*, 27(2), 285-291.

Masten, Y. B., & Ashcraft, A. S. (2016). The dark side of dissemination: Traditional and open access versus predatory journals. *Nursing Education Perspectives*, 37(5), 275-277.

Mingers, J., & Leydesdorff, L. (2015). A review of theory and practice in scientometrics. *European Journal of Operational Research*, 246(1), 1-19.

Roemer, R. C., & Borchardt, R. (2015). *Meaningful metrics: A 21st-century librarian's guide to bibliometrics, altmetrics, and research impact*. American Library Association.

Shen, C., & Björk, B. C. (2015). 'Predatory' open access: A longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC Medicine*, 13(1), 230-245.

Tahamtan, I., Afshar, A. S., & Ahamdzadeh, K. (2016). Factors affecting number of citations: A comprehensive review of the literature. *Scientometrics*, 107(3), 1195-1225.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanja

Praktični zadaci	20		
Seminarski rad	20	Završni ispit	60
Posebna naznaka za predmet			
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke		Siniša Subotić	